

Gender+ - peruskirja

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission.
This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.
Erasmus+/Grant Agreement 2018-1-UK01-KA202-048039

Gender + -peruskirja

Sukupuolten suhteen positiivinen koulu tai oppilaitos on suvaitsevainen, inklusiivinen ja hyväksyvä ympäristö, jossa opiskelijan sukupuoli tunnustetaan ja sitä tuetaan. Kaikki opiskelijat voivat ilmaista ja identifioitua haluamaansa sukupuoleen ja löytää itsevarmuutta vahvuuksistaan.

Se on paikka, jossa:

- Kaikki sidosryhmän (opettajat, vanhemmat, henkilökunta, jne.) kunnioittavat toisiaan ja oppivat työskentelemään yhdessä eroavaisuuksistaan huolimatta.
- Kaikkia opetetaan tunnistamaan stereotyypit ja vastustamaan niitä, olemaan hyväksymättä huonoa käyttäytymistä (syrjintä, stereotyypit, kiusaaminen, häirintä) sukupuolen ilmaisemiseen ja sukupuoli-identiteettiin liittyen, ja opiskelijoita, vanhempia, opettajia ja henkilöstöä suojellaan sukupuolisyrynnältä.
- Opiskelijoille ja henkilökunnalle tarjotaan proaktiivista koulutusta, joka auttaa heitä ymmärtämään sukupuolten monimuotoisuutta paremmin. Tämä tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden tutustua laajempaan kirjoon intressejä, ideoita, tutustumaan uusiin lahjakkuuden lajeihin, koulutusmahdollisuuksiin ja urapolkuihin.
- Sukupuolen erilaiset ilmentymät heijastuvat koulun johtamisen rakenteellisissa ja henkilösuhdenäkökulmissa, kuten käytännöissä, opetussuunnitelmassa, tiloissa ja lomakkeissa.

2

Sukupuolten monimuotoisuutta ymmärtävän ja tukevan koulun luominen vaatii tarkoituksenmukaisen strategian, joka perustuu useisiin avainelementteihin.

Sukupuolimyönteinen koulu / oppilaitos tukee tiettyjä rakenteellisia lähestymistapoja (käytäntöjä, menettelyjä, jne.), jotka osoittavat sen sitoutumista ja tunnustavat ja kunnioittavat kaikkien opiskelijoiden sukupuolten monimuotoisuutta.

Yleiset käytännöt

Sukupuolten kannalta myönteiset koulut:

- Kehittävät käytäntöjä / sääntöjä, jotka korostavat sukupuolta monimuotoisena alueena, jota koulu suojelee ja tukee
- Takaavat menettelyt, jotka takaavat opiskelijoita edustavien rakenteiden kattavan kaikki opiskelijat, perustuen sukupuoleen, ikään, rotuun, etnisyyteen ja alkuperään, uskontoon ja uskomuksiin, seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin ja sen ilmaisuun, terveydentilaan ja vammaisuuteen
- Opiskelijatietojärjestelmät, jotka sallivat perheiden eritellä lasten sukupuolimerkinnän, halutun nimen ja nimitykset
- Tietty henkilöstön jäsenet toimivat sukupuolten monimuotoisuustyön tai -ongelmien yhteyshenkilöinä
- Tarjoavat neutraalit WC-tilat, joissa opiskelijoilla on mahdollisuus yksityisyyteen ilman stigmoja
- Helposti saatavilla olevaa kirjallista materiaalia ja tietoa sukupuolten monimuotoisuudesta

- Kyltit/kuvat, jotka tukevat sukupuolten monimuotoisuutta
- Menettelyjen/lomakkeiden käyttöönotto, jossa sukupuoli ymmärretään ei-binaarisena
- Mahdollisuuksia kaikille opiskelijoille ottaa osaa päätöksentekoon heihin vaikuttavien käytäntöjen suhteen.

Ammatillinen koulutus

- Sukupuolten suhteen myönteinen koulu tarjoaa tasavertaiset koulutusmahdollisuudet kaikille opiskelijoille sukupuolesta riippumatta.
- Ammatillisen alan koulutusohjelmat edistävät kaikkien opiskelijoiden inklusiota ja niitä edistetään tavalla, joka helpottaa koulutusta ja uramahdollisuuksia kaikille opiskelijoille.
- Opetussuunnitelma ja koulutusohjelmat ovat vapaita sukupuolistereotyypeistä ja syrjinnästä perinteisten binaaristen roolien perusteella (esim. "tyypilliset miesten / naisten työt tai käyttäytymismallit").
- Luodaan kulttuuri, joka tukee sitä, että opiskelijat saavat äänensä kuuluville, heidän lahjojaan, intressejään ja uratavoitteitaan kunnioitetaan, heidän koulutus- ja kehitystarpeita tuetaan ja työtään arvostetaan.

Henkilöstön koulutus ja henkilökohtainen kehitys

- Järjestetään systemaattista henkilöstökoulutusta, joka rakentaa opettajien ja muun henkilökunnan kapasiteettia (hallintohenkilöstö, neuvonantajat, avustajat, bussinkuljettajat, kahvilan ja asuntolan henkilöstö) kunnioittaa kaikkien opiskelijoiden sukupuolten monimuotoisuutta. Koulutuksen tulisi parantaa heidän ymmärtämystään sukupuolten monimuotoisuudesta, ymmärrystä sukupuolten kompleksisuudesta ja tiettyjä menetelmiä sukupuoleen perustuvan häirinnän, kiusaamisen ja kiusoittelun lopettamiseksi, mukaan lukien sellaiset aiheet kuin biologinen sukupuoli, sukupuoli-identiteetti, sukupuolen ilmaisu, seksuaalinen suuntautuminen, sukupuolten monimuotoisuus, sukupuolten inklusio, jne.)
- Kaikille henkilöstön jäsenille tarjotaan koulutusta tällaisissa aiheissa, kouluneuvonantajat/-psykologit on koulutettu sukupuolten monimuotoisuuden suhteen ja antamaan tukea opiskelijoille ja heidän perheilleen näissä asioissa.
- Opettajat ja neuvonantajat parantavat oppimistaan lukemisen ja koulutuksen kautta, sekä pohtimalla omaa käsitystään sukupuolesta sekä siitä, miten se vaikuttaa heidän työhönsä opiskelijoiden kanssa. Tämä on perusta, jolle opettajat rakentavat sukupuoli-inklusiivisia käytäntöjään ja soveltavat sukupuolitietoisuutta kaikkeen, mitä he tekevät luokahuoneissa.
-

Opetuksen ja koulutuksen lähestymistapoja

Sukupuolimyönteiset koulutuslaitokset käyttävät opetuksen ja oppimisen lähestymistapoja, jotka luovat laajempaa tietoisuutta ja ymmärrystä sukupuolesta. Yksin tai muihin opetusalueisiin integroituina nämä lähestymistavat ovat suurin tapa vaikuttaa opiskelijoihin.

- Käytetään tuntisuunnitelmia, jotka auttavat opiskelijoita näkemään, arvostamaan ja ymmärtämään toisiaan yksilöinä.
- Käytetään tuntisuunnitelmia, jotka auttavat opiskelijoita tunnistamaan sukupuolistereotyyppisiä ja -rajoja, kuten tutkimalla populaarikulttuuria, mainoksia, kuvakirjoja tai leluja.
- Keskustellaan ja harjoitellaan tapoja, joilla opiskelijat voivat estää sukupuolistereotyyppisiä ja kiusaamista koulussa.
- Opetetaan opiskelijoita tukemaan toisiaan.
- Integroidaan sukupuoli-aiheet opetussuunnitelmaan tarinaongelmien, kirjoitusapujen, lukemisen, taidetehtävien tai musiikin avulla.

- Kutsutaan puhujiksi vieraita, jotka työskentelevät suuremman sukupuolten välisen tasa-arvon hyväksi koulutuksen tai lain alueilla tai muilla aloilla.
- Käytetään videoita tai muita medioita, jotka edustavat tiettyjä ajatuksia sukupuolesta.
- Määrätään avoimia projekteja, joihin sisältyy sukupuoleen liittyviä aiheita, luettavaa tai uutisia
- Luodaan opiskelijoille tila, jossa he voivat ilmaista oman ymmärryksensä ja uskomuksiaan sukupuolesta.
- Käydään ajoittain läpi ja päivitetään koulutusohjelmia opiskelijoiden sekä opettajien tarpeiden suhteen ja hyödynnetään kansalaisjärjestöjen asiantuntijuutta.
- Luetaan kirjoja, jotka rohkaisevat sukupuoleen liittyvistä oletuksista keskustelemista ja jotka haastavat sukupuolistereotyyppisiä ja -rajoja.
- Luodaan roolimalleja kirjojen – elämäkertojen ja fiktiokirjojen – kautta, jotka osoittavat laajan kirjon ammatteja ja saavutuksia kaikille sukupuolille.
- Kutsutaan puhujiksi vieraita, jotka laajentavat näkemyksiä sukupuolesta.

Viestintä

Henkilöiden välinen viestintä vahvistaa koulun sitoutumista sukupuolten inklusioon.

Sukupuolimyönteisessä koulussa opettajat:

- Tunnistavat kaikkien opiskelijoiden sukupuolten monimuotoisuuden
- Kunnioittavat opiskelijan haluamaa nimeä ja nimityksiä
- Käyttävät kieltä, joka sisällyttää kaikki yhteisöt ja joka ei tue perinteisiä (binaarisia) stereotyyppisiä sukupuolesta
- Kyseenalaistavat rajoittuneet näkemykset sukupuolesta
- Tunnistavat, että sukupuoli koskee enemmänkin identiteettiämme kuin mitään muuta
- Tukevat reflektioprosesseja
- Opettavat empatiaa ja kunnioitusta
- Normalisoivat sukupuolten monimuotoisuuden
- Kullakin opiskelijalla saattaa olla nimi, jota he suosivat, sekä nimityksiä, jotka eroavat siitä, mitä opiskelijan koulutiedot saattavat kertoa.
- Opettajat, neuvonantajat, valmentajat, hallinnoijat ja koulun henkilökunta yrittävät kaikilla kohtuullisilla keinoilla kunnioittaa opiskelijan suosimaa nimeä ja nimityksiä taatakseen, että opiskelijan suosimaa nimeä ja nimityksiä kunnioittavat myös kurssitoverit, tiiminjäsenet, jne.
- Kehittävät luokkahuoneviestejä, jotka korostavat, että "Kaikki opiskelijat pystyvät..."
- Käyttävät inklusiivisia lauseita, joilla he puhuttelevat koko luokkaa – opiskelijoita ja oppineita
- Ryhmittelevät opiskelijat tavoilla, jotka eivät riipu sukupuolesta – pöytäryhmiin, nimikirjainten, värien tai vaatteiden perusteella
- Kertovat opiskelijoille, että he näkevät heidän vahvuutensa ja arvostat heidän ainutlaatuisia ominaisuuksiaan
- Rohkaisevat opiskelijoita löytämään aktiviteetteja, joista he nauttivat ja jotka kunnioittavat heidän intressejään. Tämä auttaa opiskelijoita kehittämään sosiaalisia suhteita.

Viestintä vanhempien kanssa

- Tuetaan perheitä, joilla on laajemman sukupuolikäsittien omaavia opiskelijoita. Autetaan vanhempia/valvojia näkemään lastensa vahvuudet – akateemiset, taiteelliset, urheilulliset, dramaattiset tai henkilöiden väliseen viestintään liittyvät.
- Pidetään iltatapahtuma vanhemmille ja huoltajille kouluyhteisössä, jonka avulla autetaan ihmisiä ymmärtämään sukupuolen tärkeys ja monimuotoisuus opiskelijoille.

- Jaetaan perheiden kanssa tapoja puhua sukupuolesta, jotka ovat tukea antavia, inklusiivisia ja kehityksellisesti sopivia.

Opiskelijarekisterit ja opiskelijatietojärjestelmät

- Käydään läpi vanhempien/huoltajien lomakkeet, joissa heidän sallitaan määrittävän suhteensa lapseen sukupuolesta huolimatta.
- Sallitaan perheiden määrittellä lasten sukupuolimerkintä, näiden suosima nimi ja nimitykset.
- Käydään läpi koulussa käytetyt lomakkeet, joihin sisältyvät opiskelijoiden nimet ja nimitykset, kuten osallistujarekisterit ja luokkaluettelot sen varmistamiseksi, että oikeita nimiä ja nimityksiä käytetään.
- Taataan transsukupuolisten opiskelijoiden yksityisyys. Selvennetään, keillä on pääsy rekistereihin.

Pääsy tietoihin

- Annetaan pääsy tietoihin ja tukea opiskelijoille, opettajille ja ei-pedagogiselle henkilöstölle seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuoli-ilmaisuuksiin liittyvissä asioissa, kuten: oleellisten materiaalien esillepano oppilaitoksen kirjastossa, pääsy psykologiseen neuvontaan, jossa asiantuntijalla on oleellista tietoa vähemmistöasioista, pääsy sähköiseen ja tulostettuun materiaaliin, jne.
- Annetaan tukea itsejärjestäytyneille ryhmille, kuten kerhoille ja vähemmistöryhmittymille, ml. LGBTI-opiskelijat, -opettajat, -ei-pedagoginen henkilöstö ja vanhemmat.
- Taataan pääsy tietyille henkilöille kaikissa kouluissa, jotka konsultoivat opiskelijoita, opettajia ja ei-pedagogista henkilökuntaa vähemmistöihin ja LGBTI-asioihin liittyen, myös luottamuksellisten ja nimettömyyttä tukevien työkalujen välityksellä, mm. sähköpostitse.
- Kunnioitetaan jokaisen oikeutta yksityiseen elämään, jos joku haluaa tietoa näistä asioista nimettömästi ja yksityisesti.
- Tehdään yhteistyötä opiskelijoiden, opettajien ja vanhempien järjestöjen kanssa projektien toteuttamiseksi, joihin kuuluu sellaisia aktiviteetteja, joita varten hallinnossa puuttuu kykyjä tai osaamista.
- Taataan kaiken ikäisten opiskelijoiden tarpeet saada kattava koulutus perusoikeuksistaan, tasa-arvosta, vapaudesta syrjinnästä sekä demokraattisen yhteiskunnan periaatteista,
- Luodaan pääsy materiaaleihin, jotka opettavat seksuaalisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuoli-ilmaisusta luotettavalla ja rakentavalla tavalla, erotellen tällaisen materiaalin ja pornografian välillä.
- Asetetaan tieto julkisesti näkyville ja saataville kouluun tavalla, joka on oleellinen laajentuneen sukupuolikäsityksen piiriin kuuluville opiskelijoille, kuten tapahtumat, organisaatiot, terveyspalvelut. Tieto voi olla esitteiden, julisteiden ja muun materiaalin muodossa.

Kiusaamisen ehkäiseminen

- Toteutetaan käytäntöjä ja strategioita koulukiusaamisen ehkäisemiseksi, jotka avoimesti viittaavat seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuoli-ilmaisuuksiin suojeltuina alueina, sekä käytäntöjä, joilla oppilaitosten opettajia ja hallintoa ohjeistetaan käsittelemään tällaisia asioita.
- Otetaan käyttöön standardeja koulukiusaamiseen vastaamiseksi perustuen parhaisiin käytäntöihin ja tiettyjen menetelmien integroimiseen ja koulukiusaamisen ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten LGBTI-henkilöiden, uhriksi joutumisen ymmärtämiseen.
- Keskeytetään opiskelijoiden kommentit liittyen sukupuolistereotyyppisiin.
- Rankaistaan julkisesta vihapuheesta viitaten tasapuolisen kohtelun periaatteisiin ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten LGBTI-henkilöiden, hyväksymiseen.
- Taataan käytävien, leikkikentän ja ruokaloiden valvonta, jotta opiskelijat tuntevat olonsa turvallisiksi.

- Varmistetaan syrjimättömyyslaeissa suojattuihin syihin liittyvien tai vähemmistöryhmiä halventavien vihaa ilmaisevien graffitien, julisteiden tai muuta kautta luotujen kaiverrusten, symbolien jne. poistaminen ajallaan.
- Otetaan käyttöön tehokkaita suoja mekanismeja koulukiusaamisen ja väkivallan uhrien suojelemiseksi, ja asetetaan heidän turvallisuutensa suojaaminen etusijalle. Näihin mekanismeihin kuuluvat tehokkaat ja ehkäisevät rangaistukset rikkomuksen tekijöille, joiden tavoitteena on käytöksen korjaaminen.
- Taataan, että kaikilla opiskelijoilla on pääsy väkivallan ja psyykkisen väkivallan uhreille tarkoitettuihin tukipalveluihin, mukaan lukien ne, jotka altistuvat homofobiselle ja transfobiselle kiusaamiselle;
- Järjestetään keskitetty systeemi tilastotietojen keräämiseksi koulukiusaamisesta, joka ottaa huomioon kiusaamistapaukset uhrin vähemmistöidentiteetin vuoksi, mukaan lukien homofobinen ja transfobinen kiusaaminen.

Tilat

- Jos mahdollista, järjestetään vähintään yksi sukupuolineutraali kylpyhuone /vaatehuone, jossa on mahdollisuudet yksityisyyteen stigmatisoimatta opiskelijoita.
- Sallitaan opiskelijoille mahdollisuus jakaa huone asuntolassa / hotellissa retken tai urheilutapahtuman aikana, jne. sukupuoli-identiteetin perusteella, ja huomaa, että kuka tahansa opiskelija, joka tarvitsee enemmän yksityisyyttä, tulisi ottaa huomioon jos vain mahdollista.

Pukukoodit ja asut

- Pukukoodit ja kouluasut ovat sukupuolineutraaleja, eikä vaihtoehtoja anneta tiettyihin sukupuoliin liittyen.

6

Näkyvyys ja monimuotoisuuden tukeminen

- Toteutetaan aktiivisia ja julkisesti näkyviä käytäntöjä, jotka tukevat tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä, ja tukevat tilaisuuksia, jotka ovat tärkeitä vähemmistöyhteisöille, mukaan lukien LGBTI-henkilöt.
- Sukupuolten monimuotoisuus tehdään näkyväksi kirjoissa, käytävien seinillä ja jokapäiväisessä keskustelussa.

Urheilu

- **Sallitaan transsukupuolisten opiskelijoiden osallistua urheiluun heidän vahvistamansa sukupuolen joukkueessa.** Kaikilla nuorilla tulisi olla mahdollisuus urheiluun ja henkilökohtaiseen kunnioitukseen. Transsukupuoliset nuoret eivät eroa tässä suhteessa. Transsukupuoliset nuoret kohtaavat huomattavia stigmoja ja haasteita, joten olisi erityisen vahingollista jättää heidät huomattavien fyysisten, henkisten ja sosiaalisten etujen ulkopuolelle, joita virkistysurheilusta saadaan. Tällaisen syrjinnän vaikutus voi olla huomattava ja aiheuttaa elinikäistä haittaa. Toisaalta transsukupuolisten nuorten mukaan ottaminen virkistysurheiluun heidän valitsemassaan sukupuolella saattaa tukea heidän itseluottamustaan ja tarjoaa heille positiivisia kokemuksia, jotka auttavat heitä muilla elämänsä alueilla.
- **Kilpailu muissa kouluissa.** Rikkomatta transsukupuolisten opiskelijoiden yksityisyyttä, koulun johtajien, urheilun johtajien ja valmentajien tulisi kertoa ennen kilpailuja vastaavissa rooleissa muissa kouluissa toimiville henkilöille transsukupuolisen henkilön sukupuolesta ja

odotetusta kohtelusta, mukaan lukien vaatehuoneet, suihkutilat, sekä pyytää valmentajia, vastapuolia, viranomaisia, kuuluttajia, faneja ja mediaa jne. käyttämään haluttuja nimiä ja nimityksiä.

Perustuu Gender Spectrum -oppaaseen [Framework for Gender Inclusive Schools](#) ja Welcoming Schools [Gender and Students: A Place to Begin](#).

